

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 7.10.2014

Suomen kumppanuussopimuksen 2014–2020 tiivistelmä

Yleistä tietoa

Kumppanuussopimus kattaa neljä rahastoa: Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto (ESR), Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (Maaseuturahasto) ja Euroopan meri- ja kalatalousrahasto (EMKR).

Kumppanuussopimuksen prioriteetit ovat seuraavat:

- innovatiivisen ja kilpailukykyisen yritys- ja tutkimusympäristön edistäminen
- työvoimaosuuden lisääminen parantamalla työllisyyttä, sosiaalista osallisuutta ja koulutuspolitiikkoja
- resurssien kestävämpään ja tehokkaampaan käyttöön perustuva ympäristöystävällinen kasvu.

Innovatiivisen ja kilpailukykyisen yritys- ja tutkimusympäristön edistäminen

Investoinnit kohdennetaan innovaatiotoiminnan vahvistamiseen valikoiduilla älykkään erikoistumisen aloilla erityisesti kasvuyrityksissä ja aloittelevissa yrityksissä. Investointien painopistealoina ovat myös yritysten kilpailukyky, tutkimuksen ja innovoinnin tulosten kaupallistaminen ja talousperustan monipuolistaminen. Sillä tuetaan uusia yhteistyömuotoja, joissa hyödynnetään moniammatillista osaamista yritysten, yliopistojen, ammatillisten laitosten, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin välillä. Maaseutualueilla maaseuturahastosta tuetaan erityisesti mikroyritysten ja pienten yritysten kasvua ja kehittämistä parantamalla niiden edellytyksiä luoda uusista ideoistaan ja mahdollisuuksistaan markkinakelpoisia tuotteita ja palveluita. Maatalous- ja muiden maaseudulla toimivien yritysten parempi liiketoiminnallinen osaaminen, verkottuminen, uudistuminen sekä muutoksiin varautuminen edistää maaseudun elinkeinojen kilpailukykyä. Sillä vahvistetaan maaseudun yritysten sitoutumista horisontaaliseen, vertikaaliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön sekä niiden valmiuksia hyödyntää tutkimustietoa nopeasti. Sillä myös tuetaan parannuksia maaseudun sidosryhmien tiedonvaihdossa ja verkottumisessa paikallisesti, alueellisesti ja kansainvälisesti. Kokeellisen innovaatiotoiminnan avulla maaseutualueilla kehitetään uusia tuotteita, tuotantomenetelmiä ja palveluja. Maaseuturahaston toimilla autetaan myös luomaan ja levittämään ratkaisuja ja osaamista, joilla kasvatetaan maaseudun yritysten kilpailukykyä. Maaseuturahastosta tuetaan lisäksi pienen mittakaavan laajakaistainvestointeja harvaan asutuilla maaseutualueilla 12,6 miljoonalla eurolla.

EMKR:n tuella kalastus- ja vesiviljelyalan kilpailukyky on parantunut tehokkaan tutkimus- ja kehittämispanostuksen myötä. Alan kehitysedellytyksiä on parannettu niin sosiaalisin, hallinnollisin kuin teknologisin innovaatioin.

Työvoimaosuuden lisääminen parantamalla työllisyyttä, sosiaalista osallisuutta ja koulutuspolitiikkoja

Sosiaalirahaston varoja keskitetään työttömyyden vähentämiseen ja erityisesti nuorten ja heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työttömyysasteen alentamiseen, työurien pidentämiseen ja, työvoiman kysyntää ja tarjontaa tasapainottamalla ja liikkuvuutta lisäämällä, rakennemuutosten hallinnan parantamiseen ja työelämän tuottavuuden, laadun ja hyvinvoinnin parantamiseen. Painopisteenä on myös sukupuolten välisen erottelun vähentäminen työssä ja koulutuksessa.

Keskeisiä haasteita Suomessa ovat nuorisotyöllisyyden edistäminen, työurien pidentäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen. Yksi työelämän ja elinkeinon kehittämisen tavoitteista on työvoiman tuottavuuden ja sitä kautta yritysten ja muiden työpaikkojen kilpailukykyyn ja yleisen vaurauden edistäminen. Sitoutumisen, työmotivaation ja tyytyväisyyden lisääntyminen ja ennen kaikkea työelämästä syrjäytymisen vähentyminen ovat välttämättömiä osatekijöitä vahvemman tuottavuuden saavuttamiseksi.

Investointiprioriteetit koulutuksen alalla ovat osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen, työvoiman ammattitaidon, innovaatiokyvyn ja luovan osaamisen vahvistaminen, siirtymäajan palvelujen parantaminen, koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen, koulutuksen työelämälähtöisyyden parantaminen, täydentävän koulutuksen ja neuvonnan saatavuuden ja laadun kehittäminen ja yrittäjyysosaamisen varmistaminen.

Sosiaalisen osallisuuden alalla investoinnit keskitetään koko työllisyyspotentiaalin hyödyntämiseen sekä työtä vailla olevien työkäisten hyvinvoinnin, terveyden sekä työ- ja toimintakyvyn edistämiseen, osattomuuden ja köyhyyden vähentämiseen sekä sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisyyn, paikallisen, yhteisöllähtöisen aktiivisuuden ja osallistumisen lisäämiseen.

Resurssien kestävämpään ja tehokkaampaan käyttöön perustuva ympäristöystävällinen kasvu

EAKR:n tuki kohdennetaan erityisesti innovointiin ja innovatiivista energiateknologiaa koskevaan tutkimukseen, mukaan luettuina merellä tapahtuva energiantuotanto ja energiatehokkuus, älykkäät rakennukset, puurakentamisteknologia, mallien tai prosessien kehittäminen ja pilottihankkeet. Markkinoille saadaan uusia, vähähiilisiä tuotteita ja palveluita EAKR:n osalta myös kaupunkien vähähiilisten strategioiden kautta. Pk-yritysten energiatehokkuutta parannetaan niiden kestävästä kasvusta tukevien uusien energiatehokkaiden innovaatioiden ja investointien turvin. Erityisesti mahdollisuuksia avautuu uudelle energiapalveluille, maaseudulla sijaitsevalle yritystoiminnalle ja hajautetun energiantuotannon ratkaisuille.

Vähähiiliseen talouteen siirtyminen on EAKR:n korostettu tavoite Suomessa: 20 prosentin (säätelyvaatimus) sijaan Suomi kohdentaa tähän temaattiseen tavoitteeseen 25 prosenttia.

Maaseuturahaston toimin maaseutualueiden energia- ja resurssitehokkuutta ja -tietoisuutta parannetaan tukemalla koulutusta, neuvontaa ja investointeja, joissa pyritään raaka-aineiden tehokkaaseen hyödyntämiseen, energian säästöön ja energiatehokkuuden parantamiseen sekä läpi tuotantoprosessin ulottuvaan resurssien kestävään ja samalla taloudellisesti kannattavaan

käyttöön. Hajautettua uusiutuvan energian tuotantoa tuetaan. Hajautettujen energiaratkaisujen ansiosta kasvihuonepäästöt vähenevät ja paikallinen ja alueellinen turvallisuus lisääntyy energian tuotannon osalta.

Maaseuturahaston tuella lisätään maataloudessa ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien käyttöä ja ravinteiden tehokkaampaa kierrätystä, jolloin maaperään, pinta- ja pohjavesiin sekä ilmaan kohdistuva ympäristökuormitus vähenee. Ympäristökorvauksen toimenpiteillä sekä luonnonmukaisella tuotannolla edistetään maatalouden vesiensuojelua, ehkäistään ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista, parannetaan peltomaan kasvukuntoa, ylläpidetään ja edistetään maatalousluonnon monimuotoisuutta (mukaan lukien Natura 2000 -verkoston säilyttäminen) ja maisemaa. Luonnonmukaiseen tuotantoon suunnattuja varoja lisätään. Luonnonmukaisen tuotannon suosion kasvun myötä kasvisuojeluaineiden käyttö vähenee.

Materiaalitehokkuus ja luonnonvarojen kestävä käyttö paranevat, kun ympäristöalan innovaatioita, kehittämistoimia ja yritysten investointeja toteutetaan ja ilmaantuu uudenlaista yrittäjyyttä. Toimilla parannetaan puhtaan ympäristön tekniikoita, luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä, biotaloutta, elinkeinojen toimintamahdollisuuksien sekä ympäristön kuormitusta vähentävien toimintamallien kehittämistä. Biotalouteen siirtymistä tukevat uudet ratkaisut yrityksissä parantavat materiaali- ja energiatehokkuutta ja luovat uutta, kestävää elinkeinopohjaa.

Suomi on päättänyt rahoittaa investointeja yhdeksään (yhdestätoista) temaattiseen tavoitteeseen, jotka määritellään asetuksissa (temaattista tavoitetta 7 ”kestävän liikenteen edistäminen ja pullonkaulojen poistaminen tärkeimmistä liikenneverkkoinfrastruktuureista” ja temaattista tavoitetta 11 ”julkisten viranomaisten institutionaalisten valmiuksien vahvistamiseen” ei valittu.) Temaattisten tavoitteiden rahoitusosuuksia koskevat lisätiedot on esitetty taulukossa 1.

Valitut tulostavoitteet

Suomen kumppanuussopimuksessa määritellään, miten ERI-rahastoilla edistetään Suomessa Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamista ja maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoa. Yleisesti ERI-rahastojen investointistrategia on kehitetty varmistamaan resurssien keskittäminen ja investointien kriittinen massa, jotta tavoitellut muutokset saavutettaisiin Suomessa ottaen huomioon määritellyt tarpeet ja keskittyen erityisesti asioihin, jotka auttavat lisäämään alueiden elinvoimaisuutta ja talouden kilpailukykyä pitkällä aikavälillä. ERI-rahastot auttavat Suomea saavuttamaan Eurooppa 2020 -strategian kansalliset tavoitteet ja sen lippulaivahankkeet:

- Tutkimus- ja innovointimenot suhteessa BKT:hen kasvavat 3,73 prosentista (2011) 4,0 prosenttiin (2020).
- Rahastot osallistuvat suomalaisten alueiden talousperustan monipuolistamiseen älykkään erikoistumisen kautta.
- Pk-yritysten kansainvälistymistä ja kilpailukykyä vahvistetaan.
- Energiatavoitteiden osalta ERI-rahastot edistävät merkittävästi uusiutuvan energian käyttöosuuden nostamista 33 prosentista (2011) 38 prosenttiin (2020).

- Rahastot edistävät työllisyysasteen kohenemistä (tavoite on 78 prosenttia) ja köyhyyden ja syrjäytymisen vähenemistä (150 tuhannella asukkaalla).

Talousarvio

Koheesiopolitiikan (EAKR ja ESR) tukea kohdennetaan Suomelle kaudella 2014–2020 noin 1,47 miljardia euroa mukaan lukien 161,3 miljoonaa euroa alueelliseen yhteistyöhön. Maatalouden ja maaseutualueiden kehittämiseen osoitetaan lisäksi maaseuturahastosta 2,38 miljardia euroa. Euroopan meri- ja kalatalousrahaston rahoitusosuus on 74,4 miljoonaa euroa. Rahoitusosuuksia koskevat lisätiedot on esitetty alla olevassa taulukossa.

Varojen keskittäminen muutamiin painopistealoihin on yksi uudistetun koheesiopolitiikan pääperiaatteista. Suomi keskittää EAKR-investoinnit hyvin voimakkaasti: rahoitusosuus kohdennetaan kokonaisuudessaan tutkimukseen ja innovointiin (temaattinen tavoite 1), yritysten kilpailukykyyn (temaattinen tavoite 3) ja vähähiiliseen talouteen siirtymisen tukemiseen (temaattinen tavoite 4), vähähiiliseen talouteen siirtymisen 24,2 prosentin osuus mukaan lukien. Temaattinen keskittäminen on hyvin vahvaa ja selkeästi vähimmäistavoitteiden yläpuolella.

ESR:n osuus ERI-rahastojen rahoituksesta on 39,5 prosenttia tai 515,4 miljoonaa euroa, mikä täyttää vähimmäisosuutta koskevan vaatimuksen (39,5 prosenttia).

Suomen koko alue kuuluu kehittyneempien alueiden luokkaan.

Suomi on saanut pohjoisten harvaan asuttujen alueiden perusteella erityistukea 305,3 miljoonaa euroa. Tämä tuki käytetään Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Viisi prosenttia EAKR:n rahoituksesta investoidaan kaupunkialueiden kestävästä kehitystä koskeviin toimiin, jotka täytöntönpannaan yhdenneittyjen alueellisten investointien kautta pääasiassa Suomen kuudessa suurimmassa kaupungissa. Manner-Suomen maaseutualueiden kehittämisohjelmassa 5,3 prosenttia maaseuturahaston rahoituksesta käytetään paikallisyhteisöjen omiin kehittämishankkeisiin ja Ahvenanmaan maaseutualueiden kehittämisohjelmassa niihin käytetään puolestaan 5,5 prosenttia.

Yli 48,8 prosenttia kokonaisrahoituksesta kohdennetaan ilmastonmuutoksen lieventämiseen ja siihen sopeutumiseen liittyviin toimenpiteisiin.

Ohjelman rakenne

Koheesiopolitiikan toteuttamista yksinkertaistetaan vähentämällä toimenpideohjelmien määrää edellisen kauden seitsemästä kahteen kaudella 2014–2020. Ne ovat monen rahaston rahoittamia toimenpideohjelmaa, joita yhteisrahoitetaan EAKR:stä ja ESR:stä (Manner-Suomen toimenpideohjelma ja Ahvenanmaan toimenpideohjelma).

Lisäksi on kaksi maaseuturahaston rahoittamaa maaseutualueiden kehittämisohjelmaa (Manner-Suomen maaseutualueiden kehittämisohjelma ja Ahvenanmaan maaseutualueiden kehittämisohjelma) ja yksi Euroopan meri- ja kalatalousrahaston rahoittama ohjelma.

Rahoitusosuuksia koskevat lisätiedot on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 1. Temaattisten tavoitteiden rahoitusosuudet (lukuun ottamatta alueellista yhteistyötä)

Temaattiset tavoitteet	EAKR	ESR	Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousraha sto	EMKR	Yhteensä
1. Tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja innovoinnin vahvistaminen	316 627 362		81 480 000		398 107 362
2. Tieto- ja viestintätekniikoiden saatavuuden, käytön ja laadun parantaminen			12 600 000		12 600 000
3. Pienten ja keskiuurten yritysten, maatalousalan sekä kalastus- ja vesiviljelyalan kilpailukyvyyn parantaminen	258 074 617		358 114 105	28 429 523	645 718 245
4. Vähähiiliseen talouteen siirtymisen tukeminen kaikilla aloilla	190 793 147		27 636 000	1 000 000	218 729 147
5. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja riskinhallinnan edistäminen			7 577 822		7 577 822
6. Ympäristön laadun säilyttäminen, suojeleminen ja luonnonvarojen käytön tehokkuuden parantaminen			1 573 477 161	37 963 645	1 611 440 806
7. Kestävän liikenteen edistäminen ja pullonkaulojen poistaminen tärkeimmistä liikenneverkkoinfrastruktu ureista					0
8. Kestävien ja laadukkaiden työpaikkojen edistäminen ja työvoiman liikkuvuuden tukeminen		234 474 603	107 940 000	5 000 000	347 014 603
9. Sosiaalisen osallisuuden edistäminen sekä köyhyyden ja syrjinnän torjuminen		99 955 334	148 068 600		248 023 934
10. Investoiminen koulutukseen, ammattitaitoon ja elinikäiseen oppimiseen		165 346 736	33 640 150		198 986 886
11. Viranomaisten ja sidosryhmien institutionaalisten valmiuksien parantaminen					0

ja tehokkaan julkishallinnon edistäminen					
Tekninen tuki	23 604 330	15 580 466	29 874 500	2 000 000	71 059 296
Yhteensä	789 099 456	515 357 139	2 380 408 338	74 393 168	3 759 258 101

Taulukko 2. Toimenpideohjelmien rahoitusosuudet

Toimenpideohjelma	Katetut temaattiset tavoitteet	ERI-rahastot	Osuus (euroa)
Manner-Suomen toimenpideohjelma	Temaattinen tavoite 1, 3, 4, 8, 9, 10	EAKR, ESR	1 299 461 095
Ahvenanmaan toimenpideohjelma	Temaattinen tavoite 1, 3, 8, 9, 10	EAKR, ESR	4 995 500
Maaseutualueiden kehittämisohjelma, Manner-Suomi	Temaattiset tavoitteet 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10	Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto	2 359 699 339
Maaseutualueiden kehittämisohjelma, Ahvenanmaa	Temaattiset tavoitteet 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10	Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto	20 709 000
Meri- ja kalatalousohjelma	Temaattiset tavoitteet 3, 4, 6, 8	EMKR	74 393 168